

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความ

- กนลา สุขพานิช-ชันทปราบ (บรรณาธิการ), ทหารกับการเมืองไทย : ความสัมพันธ์ระหว่างทหาร
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. กิจการอาสารักษาดินแดน เอกสารอาสารักษาดินแดน
ฉบับที่ 15.
- กองทัพบกที่ 2 ส่วนหน้า และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2. เอกสารประกอบ
คำบรรยาย หลักสูตรความมั่นคงของชาติ : กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตการนิมน์,
2524.
- จิตติ สังขตลย์. "นโยบายความมั่นคงของชาติ" รัฐสารวิรัช 11 (เมษายน 2512)
- ฉลอง กัลยาณมิตร. "การป้องกันประเทศแบบเบ็ดเสร็จในส่วนของพลเรือน" เทศาภิบาล 81, 3
(3 มีนาคม 2527).
- ชาวลิต ชงใจยุทธ. ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
อุดมศึกษา, 2532.
- ชวีช แสงประดับ. "การขนส่งทางรถไฟกับความมั่นคงแห่งชาติ" รัฐสารวิรัช 20 (กรกฎาคม
2512).
- นิคม อักภาชน์. "บทบาทของฝ่ายปกครองกับการนิเทศพื้นที่เขตหลัง" เทศาภิบาล 82, 1
(ม.ค.30).
- บัญชา ชำอ้อย, พล.ต. "กองทัพไทยกับยุทธศาสตร์พัฒนา" วารสารเสนาธิปัตย์ 37, 2 (พฤศจิกายน-
สิงหาคม 2531).
- พจน์ พงศ์สุวรรณ. "ความมั่นคงแห่งชาติ" เอเชียปริทัศน์ 4 (เมษายน-มิถุนายน 2526).
- วิญญู วัชรเทศ, คำบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ อพป., กรุงเทพมหานคร, แผนก
การนิมน์ กรมการทหารสื่อสาร.
- สถาบันวิชาการทหารชั้นสูง. การนิเทศพื้นที่เขตหลัง. มกราคม, 2531.
_____. เอกสารแนวสอนเรื่องการพัฒนาาระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ. มีนาคม 2531. (โรเนียว)
- สมชัย รักวิจิตร. ดร.สมชัยตอบคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
นิเทศประชา, 2521.
- สมพร เทนสิทธิ์. ศาสนสัมพันธ์กับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพมหานคร : สมชายการนิมน์,
2525.

สชาติ นววิไล. การใช้ราษฎรอาสาสมัครกับความมั่นคงของชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการ
รบ. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร), 2518-2519.

ศูนย์อำนวยการประสานงาน กอ.รมน., "การรักษาความปลอดภัยในชนบท", คู่มือป้องกันและ
ปราบปรามคอมมิวนิสต์, กรุงเทพมหานคร, 2517.

อมร รักษาสัตย์, "อิทธิพลตามโอกาสที่กระทบกระเทือนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ" รัฐชาติวิภาษ
6 (กรกฎาคม 2507)

อาษา เมฆสวรรค์, การปกครองระดับตำบลหมู่บ้านกับความมั่นคงแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร,
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2521.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระราชบัญญัติ
กองอาสารักษาดินแดน
พ.ศ. 2497

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า.-

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้.-

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และจะใช้บังคับในท้องที่ใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 3 เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในท้องที่ใด บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งมีข้อความแย้งหรือขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในท้องที่นั้น

หมวด 1

การจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 4 ให้จัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนเป็นองค์การขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล เรียกว่า "กองอาสารักษาดินแดน"

มาตรา 5 กองอาสารักษาดินแดน แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ

- (1) ส่วนกลาง
- (2) ส่วนภูมิภาค

"มาตรา 6 ให้กรรมการคณะหนึ่งจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน และไม่เกินยี่สิบคน เรียกว่า "คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดน" ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธาน โดยตำแหน่ง ส่วนกรรมการอื่น

เลขาธิการและรองเลขาธิการนั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอน โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี"

หมายเหตุ มาตรา 6 นี้ แก้ไขเพิ่มเติมโดย "พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2504" มาตรา 3 และใช้ข้อความใหม่แทน ดังที่ฉีกไว้แล้วนี้)

"มาตรา 7 คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดน มีอำนาจและหน้าที่จัดและดำเนินงานกองอาสารักษาดินแดนโดยทั่วไปตามนโยบาย และวิชาทางเทคนิคของสภาความมั่นคงแห่งชาติ และวางระเบียบและข้อบังคับสำหรับกองอาสารักษาดินแดน ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดวิธีรับสมัคร วิธีคัดเลือก และการให้ออกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
- (2) กำหนดยศ ชั้น ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
- (3) กำหนดเหล่าของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
- (4) กำหนดหลักสูตร การอบรม และการฝึก
- (5) กำหนดการใช้จ่ายและงบประมาณของกองอาสารักษาดินแดน
- (6) กำหนดการเก็บ รักษา และการใช้อาวุธ"

(หมายเหตุ มาตรา 7 นี้ แก้ไขเพิ่มเติมโดย "พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2504" มาตรา 4 และให้ใช้ข้อความใหม่แทน ดังที่ฉีกไว้แล้วนี้)

มาตรา 8 กองอาสารักษาดินแดนส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด และกองอาสารักษาดินแดนอำเภอ ตามชื่อท้องที่ที่ได้ประกาศตั้งขึ้น

มาตรา 9 ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอำนาจการปกครองบังคับบัญชา รวมทั้งการกำหนดอัตรากำลังของแต่ละหน่วยในกองอาสารักษาดินแดน ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 10 วินัย และการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยของเจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 11 การเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ให้กระทำโดยวิธีรับสมัครผู้อาสา แต่ถ้าในท้องที่ใด ไม่มีบุคคลสมัครหรือมีบุคคลสมัครไม่เพียงพอตามความต้องการ จะกำหนดให้ท้องที่นั้นมีการเรียกบุคคลให้สมัครเพื่อคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิก โดยพระราชกฤษฎีกาก็ได้ และให้ถือว่าผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน มีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แต่วันได้รับสมัครหรือได้รับการคัดเลือก

มาตรา 12 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องมีคุณสมบัติและลักษณะ ดังนี้

- (1) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่เข้าเป็นสมาชิก
- (2) มีสัญชาติไทย
- (3) มีอายุตั้งแต่ 17 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์
- (4) มีร่างกายสมบูรณ์ และสมควรแก่การเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
- (5) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร หรือนักบวชแห่งศาสนาใด
- (7) ไม่เป็นสมาชิกกองอาสาภาคชาติ
- (8) ไม่เป็นทหารหรือตำรวจประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
- (9) ไม่เป็นผู้มีพฤติการณ์อันเป็นที่รังเกียจ เช่น เป็นคนเสเพลอันธพาลหรือเป็นผู้ติด

ยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย เป็นต้น

มาตรา 13 ข้าราชการที่เป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จะปฏิบัติหน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดนได้ ในเมื่อไม่ติดราชการจำเป็น

มาตรา 14 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน มี 3 ประเภท คือ

- (1) ประเภทสำรอง คือสมาชิกที่ยังไม่ได้เข้ารับการฝึกหัดและอบรม
- (2) ประเภทประจำกอง คือสมาชิกที่ได้รับการฝึกหัดและอบรม และบรรจุอยู่ใน

อัตรากำลัง

- (3) ประเภทกองหนุน คือสมาชิกที่ได้ปลดออกจากประจำกอง

มาตรา 15 การรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อรับสมัครหรือคัดเลือก

หมวด 2

หน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดน

"มาตรา 16 กองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่.-

- (1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก
- (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือ
- (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม
- (4) ป้องกันจลาจล สดับรับฟัง และรายงานข่าว

ตำรวจ

- (5) ทำการช่วยให้ความสะอาดแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลัง
ข้าศึก
- (6) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อ
จำเป็น"

(หมายเหตุ มาตรา 16 นี้ แก้ไขเพิ่มเติมโดย"พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน
(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2505" มาตรา 5 และให้ใช้ข้อความใหม่แทน ดังที่ได้พิมพ์ไว้แล้วนี้)

มาตรา 17 เจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่

- (1) กระทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการโดยชอบ
- (2) ปฏิบัติตามหน้าที่ ระเบียบ ข้อบังคับ และวินัยของกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 18 ผู้บังคับบัญชามีอำนาจที่จะสั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนให้ทำ
การตามอำนาจหน้าที่ได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 19 เมื่อประกาศใช้กฎอัยการศึกในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่และสมาชิกกอง
อาสารักษาดินแดนอยู่ในบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

หมวด 3

ธงประจำกอง เครื่องหมาย และเครื่องแบบ

มาตรา 20 ให้มีธงประจำกอง และเครื่องหมายสำหรับกองอาสารักษาดินแดนกับ
เครื่องแบบสำหรับสมาชิกตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 4

การอบรมและการฝึก

มาตรา 21 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องเข้ารับการอบรม การฝึกหัดและการ
ฝึกซ้อมตามหลักสูตรและระยะเวลาที่คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

มาตรา 22 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ถูกเรียกเข้ารับการอบรม การฝึกหัด
และการฝึกซ้อมตามหลักสูตรของกองอาสารักษาดินแดนก็ดี หรือในเวลาปฏิบัติหน้าที่ก็ดี ให้ผู้บังคับ
บัญชาหรือนายจ่าให้ความสะดวกแก่สมาชิก ไม่ตัดเงินรายเดือนหรือค่าจ้างภายในกำหนดเวลาไม่
เกินสองเดือน และไม่ตัดรอนสิทธิอันควรได้ของสมาชิกเหล่านั้น

หมวด 5

สิทธิของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 23 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประเภทประจำกอง อาจได้รับสิทธิบางประการตลอดระยะเวลาที่ยังประจำกองอยู่ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

มาตรา 24 เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเจ็บป่วย หรือ ได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ จะได้รับการรักษาพยาบาลตามที่คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

มาตรา 25 เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประสบอันตรายถึงชีวิต หรือพิการทุพพลภาพเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญพิเศษ โดยอนุโลม

หมวด 6

บทกำหนดโทษ

มาตรา 26 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา 27 ผู้ใดแต่งเครื่องแบบ หรือประดับ หรือ ใช้ธง หรือ เครื่องหมายที่กำหนดขึ้นตามบทบัญญัติในมาตรา 20 โดยไม่มีสิทธิที่จะแต่ง ประดับ หรือ ใช้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา 28 ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา 22 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

หมวด 7

เบ็ดเตล็ด

มาตรา 29 เจ้าหน้าที่หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ในระหว่างทำการตามหน้าที่ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา 30 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ วางระเบียบและออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้"
 (หมายเหตุ มาตรา 30 นี้ แก้ไขเพิ่มเติมโดย "พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2504" มาตรา 6 และให้ใช้ข้อความใหม่แทน ดังที่ได้พิมพ์ไว้แล้วนี้)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป.พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ- พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 71 ตอนที่ 14 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2497 หน้า 285 โดยมีเหตุผลดังนี้.-

"เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การป้องกันประเทศชาติในสถานการณ์สงครามปัจจุบันเป็นหน้าที่ของประชาชนพลเมืองทุกคนที่จะต้องร่วมมือช่วยเหลือ และจะต้องได้รับการศึกษาอบรมเพื่อให้ความรู้ในการที่จะป้องกันตนเองและประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและจัดหน่วยการบังคับบัญชาเตรียมไว้แต่เวลาปกติ

- พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2504 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 78 ตอนที่ 19 วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2504 โดยมีเหตุผลดังนี้.-

"เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 มาตรา 7 บัญญัติให้คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดน มีอำนาจหน้าที่จัดและดำเนินงานกองอาสารักษาดินแดน ตามนโยบายและวิชาการทางเทคนิคของสภาป้องกันราชอาณาจักร แต่บัดนี้ สภาป้องกันราชอาณาจักรต้องถูกยกเลิกไป โดยพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2502 แล้ว

สมควรแก้ไขพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ให้สอดคล้องกันด้วย นอกจากนี้ สมควรให้กองอาสารักษาดินแดนขึ้นอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงกลาโหมร่วมกัน และเพิ่มอำนาจเหล่าของกองอาสารักษาดินแดน และกำหนดหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนเพิ่มขึ้น"

พระราชบัญญัติ
กองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2504

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้มี 6 มาตรา มีสารสำคัญดังนี้

- (1) ให้ยกเลิกความในมาตรา 6, 7, 16 และมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 และให้ใช้ความใหม่แทน
- (2) ความที่ให้ใช้ใหม่ได้มีผลไว้ในพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดนฉบับแรกแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระราชบัญญัติ
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
พ.ศ. 2522

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติป้องกันภัยทางอากาศ พุทธศักราช 2482

(2) พระราชบัญญัติป้องกันภัยทางอากาศ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2487

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน" หมายความว่า การดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายอันเนื่องมาจากสาธารณภัย ภัยทางอากาศ หรือการก่อวินาศกรรม ไม่ว่าการดำเนินการนั้นจะได้กระทำก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย หรือภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว และหมายความรวมถึงการอพยพประชาชนและส่วนราชการเพื่อการนั้น

"สาธารณภัย" หมายความว่า อัคคีภัย วาดภัย อุทกภัย ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีมา เป็นสาธารณะ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ

"ภัยทางอากาศ" หมายความว่า ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ

"การก่อวินาศกรรม" หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวนขัดขวางแห่งเดียวระบบการปฏิบัติงานใด ๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอื่นเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ

"หน่วยอาสาสมัคร" หมายความว่า หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

"เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน" หมายความว่า ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ให้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

"พนักงานป้องกันภัย" หมายความว่า บุคคลซึ่งผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแต่งตั้ง ให้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และ ให้อำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ออกกฎกระทรวง กำหนดข้อบังคับและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ

มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ประกอบด้วยรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงคมนาคมหรือผู้แทน ผู้อำนวยการสำนักงานปราบปรามหรือผู้แทน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือผู้แทน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้แทน อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าหรือผู้แทน อธิบดีกรมอุตสาหกรรมหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีก ไม่เกินห้า คนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมการปกครอง เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง

มาตรา 7 ให้คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- (2) วางแผนหลักในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- (3) กำหนดวิธีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลตามแผนการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

รวมทั้งการฝึกซ้อมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

(4) วางระเบียบเกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายอื่นในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

- (5) พิจารณาและกำหนดกิจการอื่น เกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 8 แผนหลักในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะต้องมีกิจการดังต่อไปนี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง แล้วแต่กรณีและความจำเป็น

- (1) การประชาสัมพันธ์
- (2) การจัดหากำลังคน
- (3) การจัดระบบสัญญาณภัย
- (4) การจัดที่หลบภัย
- (5) การจัดพื้นที่รับการอพยพ
- (6) การพรางและการควบคุมแสงไฟ
- (7) การรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยและการจราจร
- (8) การป้องกันและทำลายล้างยุทธภัณฑ์ วัตถุระเบิด สารเคมีชีวะและรังสีที่เป็น

อันตราย

- (9) การช่วยผู้ประสบภัยและการจัดการกับผู้เสียชีวิต
- (10) การขนย้ายผู้ประสบภัย
- (11) การรักษาพยาบาลและการอนามัย
- (12) การส่งเคราะห์ผู้ประสบภัย
- (13) การโยธา
- (14) การสาธารณสุขการ
- (15) การติดต่อสื่อสาร การควบคุมการใช้คลื่นวิทยุ และการส่งวิทยุกระจายเสียง
- (16) การอื่นที่จำเป็น

มาตรา 9 ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งนั้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะ

รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว ยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 9 กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุด หรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก

เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 11 ในการประชุมของคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือ ไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือ ไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา 12 การประชุมคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 13 การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 14 คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ อาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา 11 มาตรา 12 และมาตรา 13 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา 15 คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ หรือคณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่ง เรียกบุคคลใด ๆ มาสอบถามหรือให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในกิจการใด ๆ หรือให้ส่งเอกสาร หรือวัสดุ เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

หมวด 2

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 16 ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยตำแหน่ง และให้กรมการปกครองทำหน้าที่สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 17 ให้สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นกองอำนาจการของผู้อำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร
- (2) ดำเนินงานธุรการของคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ
- (3) ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางด้านวิชาการ ตลอดจนเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- (4) จัดทำแผนหลัก ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและนิจารณาบททวนหรือปรับปรุงแผนดังกล่าวอย่างน้อยทุกสามปี เสนอต่อคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ
- (5) จัดให้มีการฝึกอบรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- (6) ประสานงาน ติดตามผล และประเมินผล ตลอดจนสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- (7) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติมอบหมาย

หมวด 3

ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 18 ให้รัฐมนตรีเป็นผู้อำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั่วราชอาณาจักร จัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานเพื่อดำเนินการป้องกันภัยและบังคับบัญชาผู้อำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และพนักงานป้องกันภัยทั่วราชอาณาจักร

ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร มีอำนาจหน้าที่ตามที่อยู่อำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรมอบหมาย และในกรณีที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรปฏิบัติราชการแทน

มาตรา 19 ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร มีอำนาจประกาศกำหนดท้องที่ขึ้นเป็นภาคตามความจำเป็นในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และแต่งตั้งผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนภาค

ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนภาค มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรมอบหมาย แต่งตั้งพนักงานป้องกันภัย จัดตั้งกองอำนาจการเพื่อดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และบังคับบัญชาผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและพนักงานป้องกันภัยในเขตภาค

มาตรา 20 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ว่าการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แต่งตั้งพนักงานป้องกันภัย จัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานเพื่อดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และบังคับบัญชาพนักงานป้องกันภัยในเขตกรุงเทพมหานคร

มาตรา 21 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ว่าการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตจังหวัด แต่งตั้งพนักงานป้องกันภัย จัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานเพื่อดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และบังคับบัญชาผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและพนักงานป้องกันภัยในเขตจังหวัด

มาตรา 22 ให้นายอำเภอเป็นผู้ว่าการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตอำเภอเฉพาะนอกเขตเทศบาล แต่งตั้งพนักงานป้องกันภัย บังคับบัญชาพนักงานป้องกันภัยในเขตอำเภอเฉพาะนอกเขตเทศบาล กับมีหน้าที่สนับสนุนผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และควบคุมดูแลการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตเทศบาลตำบลด้วย

มาตรา 23 ให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้ว่าการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาล มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตเทศบาล แต่งตั้งพนักงานป้องกันภัย บังคับบัญชา

พนักงานป้องกันภัย ในเขตเทศบาล กับมีหน้าที่สนับสนุนผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แต่สำหรับเทศบาลตำบล ให้นายกเทศมนตรีมีหน้าที่สนับสนุนผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้วย

มาตรา 24 ให้ปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้ดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตเมืองพัทยา แต่งตั้งพนักงานป้องกันภัย บังคับบัญชาพนักงานป้องกันภัย ในเขตเมืองพัทยา กับมีหน้าที่สนับสนุนผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้วย

มาตรา 25 ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรอาจแต่งตั้งผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนชั้น เป็นพิเศษ เฉพาะภัยทางอากาศหรือการก่อวินาศกรรม ในท้องที่ใดก็ได้

ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรมอบหมาย

หมวด 4

หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 26 ให้จัดตั้งหน่วยอาสาสมัครขึ้นทุกเขต ในกรุงเทพมหานครและทุกอำเภอทั่วราชอาณาจักร เพื่อช่วยเหลือในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 27 การรับสมัคร คุณสมบัติ การฝึกจากสมาชิกภาพ เครื่องแต่งกาย เครื่องหมาย บัตรประจำตัว สิทธิและวินัยของสมาชิกหน่วยอาสาสมัคร การปกครอง การบังคับบัญชา การจัดหน่วยอาสาสมัคร การฝึกอบรมและหลักสูตร ให้เป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบกระทรวงมหาดไทย

มาตรา 28 สมาชิกหน่วยอาสาสมัครมีหน้าที่

- (1) ปฏิบัติการตามคำสั่งของผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และผู้ที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมอบหมาย ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- (2) ปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

หมวด 5
การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
ตอนที่ 1
การเตรียมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 29 ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบวางแผน เฉพาะในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้น และพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงแผนดังกล่าวทุกปีให้สอดคล้องกับแผนในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติได้วางไว้ ตามมาตรา 7 (2) และเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ถือปฏิบัติได้

แผนเฉพาะหรือแผนปรับปรุงใหม่ตามวรรคหนึ่งสำหรับแผนของกรุงเทพมหานคร และ จังหวัด ให้เสนอได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ส่วน แผนของอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา ให้เสนอได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด

มาตรา 30 ในการเตรียมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) สำรวจสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และยานพาหนะของทางราชการฝ่ายพลเรือน หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เพื่อใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ตามความจำเป็น

(2) จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และที่หลบภัยสาธารณะในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ตามความจำเป็น

(3) จัดให้มีการอบรมและดำเนินการฝึกซ้อมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

(4) เตรียมการอื่นตามความจำเป็น

มาตรา 31 ให้กระทรวง ทบวง กรม ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ มีหน้าที่ปฏิบัติในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ตอนที่ 2

การป้องกันและบรรเทาภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 32 ในกรณีที่มีสาธารณภัย ภัยทางอากาศ หรือการก่อวินาศกรรม เกิดขึ้นหรือใกล้จะเกิดขึ้น ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตท้องที่ที่ได้รับผิดชอบ หรือเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ตามความจำเป็นดังต่อไปนี้

(1) สั่งข้าราชการฝ่ายพลเรือน สมาชิกหน่วยอาสาสมัครและบุคคลใด ๆ ในเขตท้องที่ ให้ปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งในการป้องกันและบรรเทาอันตรายหรือความเสียหาย ทั้งนี้ นอกจากบุคคลที่รัฐมนตรีประกาศยกเว้น

(2) สั่งใช้สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ของทางราชการฝ่ายพลเรือน หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชนที่อยู่ในเขตท้องที่นั้น

(3) สั่งใช้ยานพาหนะของทางราชการฝ่ายพลเรือน หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชนที่อยู่หรือเข้าไปในเขตท้องที่นั้น

(4) สั่งใช้เครื่องมือสื่อสารทุกระบบที่อยู่ในเขตท้องที่นั้น

(5) สั่งหรือจัดทำการพรางอาคารสถานที่ ตลอดจนการพรางและการควบคุมแสงไฟ

(6) สั่งห้ามเข้าบริเวณหรือสถานที่ที่กำหนด

(7) อำนาจการและควบคุมการส่งเคราะห์ผู้ประสาภัยให้เป็นระเบียบโดยทั่วถึงและรวดเร็ว

มาตรา 33 ในกรณีฉุกเฉินเมื่อมีสาธารณภัย ภัยทางอากาศหรือการก่อวินาศกรรมเกิดขึ้น และยังไม่มีการป้องกัน หรือ ระวังให้ทันทั่วทั้ง ให้พนักงานป้องกันภัยมีอำนาจเข้าจัดการใด ๆ และสั่งให้บุคคลใด ๆ เข้าช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น เมื่อจัดภัยเช่นว่านั้นไปพลางก่อนได้

มาตรา 34 ในกรณีที่มีสาธารณภัย ภัยทางอากาศ หรือการก่อวินาศกรรมเกิดขึ้น หรืออันตรายจากภัยดังกล่าวใกล้จะถึง และผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตท้องที่ที่ได้รับผิดชอบเห็นว่าสภาพของสิ่งก่อสร้าง วัสดุหรือทรัพย์สินใดอาจเป็นอุปสรรคต่อการบำบัดป้องกันอันตราย หรือจะได้รับความเสียหายให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ดัดแปลงหรือทำลายสิ่งก่อสร้าง วัสดุหรือทรัพย์สิน

(2) เคลื่อนย้ายวัสดุหรือทรัพย์สิน

ทั้งนี้ ให้กระทำได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การบำบัดป้องกันอันตรายนั้น

มาตรา 35 ในกรณีที่มีสาธารณภัย ภัยทางอากาศ หรือการก่อวินาศกรรมเกิดขึ้น ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนใน เขตท้องที่ที่ติดต่อกับ เขตท้องที่ที่เกิดภัย มีหน้าที่สนับสนุนในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และในการนี้ให้ผู้อำนวยการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 32 ใน เขตท้องที่ที่รับผิดชอบของตน เพื่อสนับสนุนในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มาตรา 36 ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนใน เขตท้องที่ที่รับผิดชอบ สืบหา ความเสียหายจากภัยที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยไว้ เป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และเมื่อผู้ประสบภัยร้องขอหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์หรือบริการอื่นใด ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนใน เขตท้องที่ที่รับผิดชอบออกหนังสือรับรองให้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 37 การปฏิบัติตามหน้าที่ป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ใดที่จะเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าทดแทนใด ๆ

มาตรา 38 การจำหน่ายเคมีภัณฑ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ ในการป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศแก่ประชาชน เฉพาะสิ่งที่มีรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เพื่อการนี้ และให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่ทางราชการจัดจำหน่าย

มาตรา 39 เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภัยทางอากาศหรือการก่อวินาศกรรมที่จะเกิดแก่รัฐหรือประชาชน ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรมีอำนาจสั่งปฏิบัติการอพยพประชาชนและส่วนราชการออกจากพื้นที่อันตราย หรือพื้นที่ที่กีดขวางต่อการปฏิบัติการทางทหาร เข้า ไปอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย หรือพื้นที่การอพยพ

มาตรา 40 เมื่อผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร พิจารณาเห็นว่าพื้นที่ใดจะเป็นพื้นที่อันตรายหรือไม่เหมาะสมในการเข้าอยู่อาศัย จะประกาศจำกัดพื้นที่ให้ประชาชนเข้าอยู่อาศัยในพื้นที่นั้น จนกว่าอันตรายหรือความไม่เหมาะสมนั้นจะผ่านพ้นไปแล้วก็ได้

มาตรา 41 ในกรณีฉุกเฉินและจำเป็นอย่างอื่น หากจะขอให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรสั่งปฏิบัติการอพยพตามมาตรา 39 หรือประกาศจำกัดพื้นที่ตาม

มาตรา 40 จะไม่ทันต่อเหตุการณ์ ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบมีอำนาจสั่งปฏิบัติการตามมาตรา 39 หรือมาตรา 40 ได้แล้วรายงานให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรทราบโดยมิชักช้า

มาตรา 42 ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย ให้นำกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และระงับอัคคีภัยมาใช้บังคับ เว้นแต่ที่มีได้มีบัญญัติไว้ในกฎหมายนั้น ให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ

หมวด 6

เบ็ดเตล็ด

มาตรา 43 ให้เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและพนักงานป้องกันภัย ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 44 บุคคลซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติการหรือช่วยเหลือในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ได้รับการสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม

มาตรา 45 ในกรณีที่ถูกจ้างต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง มาตรา 32 (1) หรือมาตรา 33 หรือมาตรา 35 ถ้ามีกำหนดระยะเวลาไม่เกินปีละสามสิบวัน ห้ามมิให้นายจ้างงดจ่ายค่าจ้างลดค่าจ้าง เลิกจ้าง ลงโทษ หรือขัดขวางการทำงานในหน้าที่ของลูกจ้าง และมิให้ถือว่าการที่ลูกจ้างต้องไปปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการขาดงาน

มาตรา 46 ให้มีเครื่องหมายและหนังสือสำคัญประจำตัวสำหรับเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและพนักงานป้องกันภัย เพื่อแสดงตัวขณะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และให้มีเครื่องหมายสำหรับเขตพื้นที่ปฏิบัติการ ที่ตั้งที่ทำการหรือยานพาหนะ

เครื่องหมายและหนังสือสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 47 ห้ามมิให้บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนนำเอาความลับซึ่งตนได้มาในฐานนั้น ๆ ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือเปิดเผยความลับให้แก่ผู้อื่นโดยไม่มี

อำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือแก่การประกอบอาชีพของผู้หนึ่ง

มาตรา 48 ความในมาตรา 30 มาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 39 และมาตรา 41 ไม่ให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่และทรัพย์สินของทางราชการทหาร

หมวด 7 บทกำหนดโทษ

มาตรา 49 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ หรือคณะกรรมการตามมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 50 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา 32 (1) หรือ (6) หรือมาตรา 33 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 51 ผู้ใดมีหน้าที่ประจำในการใช้เครื่องมือสื่อสารฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา 32 (4) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 52 ผู้ใดขัดขวางมิให้ปฏิบัติการหรือดำเนินการตามคำสั่งตามมาตรา 32 (1) (2) (3) (4) หรือ (5) หรือขัดขวางมิให้ดำเนินการตามมาตรา 34 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 53 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 38 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 54 เมื่อมีคำสั่งอพยพประชาชนและส่วนราชการออกจากพื้นที่อันตรายตามมาตรา 39 หรือเมื่อมีประกาศจำกัดพื้นที่ตามมาตรา 40 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือประกาศดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 55 เมื่อมีคำสั่งอพยพประชาชนและส่วนราชการออกจากพื้นที่ที่จะเกิดขวางต่อการปฏิบัติการทางทหารตามมาตรา 39 ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 56 ผู้ใดเปลี่ยนแปลง ยักย้าย หรือทำลายเครื่องหมายสำหรับเขตพื้นที่ปฏิบัติการ ที่ตั้งที่ทำการ หรือยานพาหนะตามมาตรา 46 หรือใช้เครื่องหมายนั้นแก่สถานที่ หรือยานพาหนะอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 57 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 47 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 58 ผู้ใดแสดงตนเป็นเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หรือพนักงานป้องกันภัย หรือประดับเครื่องหมายสำหรับเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หรือพนักงานป้องกันภัยโดยตนเอง มิได้เป็นเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หรือพนักงานป้องกันภัยและกระทำการนั้นเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หรือพนักงานป้องกันภัย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 59 ผู้ใดวาดอ้างหรือนำเอาชื่อของหน่วยงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไปใช้ในกิจการใด ๆ เพื่อหาประโยชน์ให้แก่ตนหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 60 เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สำนักเลขาธิการ ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จัดทำแผนหลักในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เสนอต่อคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แห่งชาติ เพื่อพิจารณาวางแผนหลักในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยไม่ชักช้า

ในระหว่างที่ยังไม่มีแผนหลักในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ใน เขตท้องที่ที่รับผิดชอบวางแผนเฉพาะ และตั้งหน่วยปฏิบัติการขึ้นเพื่อดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นการชั่วคราว

มาตรา 61 ในระหว่างที่กระทรวงมหาดไทยยังมีได้ออกข้อบังคับหรือระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามมาตรา 27 ให้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย ไทยอาสาป้องกันชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บังคับแก่สมาชิกหน่วยอาสาสมัครและหน่วยอาสาสมัคร ทำที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โหดระกิตย

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยทางอากาศที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติที่ไม่รัดกุมและเหมาะสมสำหรับสภาพและสถานการณ์ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในปัจจุบัน และไม่ครอบคลุมถึงการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั้งหมด สมควรยกเลิกกฎหมายดังกล่าวและมีกฎหมายว่าด้วย-การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภัยทางอากาศ และภัยจากการก่อวินาศกรรม รวมทั้งการอพยพประชาชนและส่วนราชการเพื่อการนั้น อันอาจจะเกิดมีขึ้นแก่ประชาชนและรัฐได้ทั้งในยามสงบและยามสงคราม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(ตัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 39 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2522)

ศูนย์วิทยพัธพยการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

พรศักดิ์ เจียรนัย เกิดที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2497 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี 2520 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2530 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง 6) อยู่ที่จังหวัดราชบุรี

ประวัติการรับราชการ ในช่วงปี 2522 - 2528 ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภองานป้องกันจังหวัดสกลนคร และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ช่วงปี 2528-2533 ดำรงตำแหน่งนักการข่าว กองงานความมั่นคง กรมการปกครอง
ช่วงปี 2534 ดำรงตำแหน่งป้องกันจังหวัดเลย

ศูนย์วิทยุทพจพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย